

Sectorrapportage Duurzame Zuivelketen

Prestaties 2020 in perspectief

G.J. Doornewaard, M.W. Hoogeveen, J.H. Jager, J.W. Reijs en A.C.G. Beldman

**Deelthema Veiligheid
op het boerenerf**

Deelthema Veiligheid op het boeren erf

NB: Bron van deze deelrapportage vormt de DZK Sectorrapportage 2020, waarvan hoofdstuk 8 is uitgelicht

Originele rapport:

<https://www.duurzamezuivelketen.nl/resources/uploads/2022/07/Sectorrapportage-Duurzame-Zuivelketen-2020.pdf>

G.J. Doornewaard, M.W. Hoogeveen, J.H. Jager, J.W. Reijs en A.C.G. Beldman

Dit onderzoek is uitgevoerd door Wageningen Economic Research in opdracht van de Duurzame Zuivelketen en gefinancierd door ZuivelNL en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, in het kader van de PPS Duurzame Zuivelketen, onderdeel van topsector Agri&Food.

Wageningen Economic Research

Wageningen, juni 2022

8 Veiligheid op het erf

8.1 Achtergrond en doelstelling

De Duurzame Zuivelketen streeft naar een veilige werkvloer voor melkveehouders en hun familieleden, medewerkers en bezoekers. Dit wil zij doen door het verhogen van de bewustwording van veiligheid op het erf bij melkveehouders, zodat zij daar actief naar gaan handelen. Het uiteindelijke doel is te komen tot minder ongevallen.

De exacte doelstelling van de Duurzame Zuivelketen voor 2030 is:

Verhogen bewustwording van veiligheid op het erf bij melkveehouders en er actief naar handelen. Dit moet uiteindelijk leiden tot minder ongevallen.

In september 2019 is het driejarige project 'Veilig en met plezier werken in de melkveehouderij' opgestart. Dit project zet vooral in op het vergroten van de intrinsieke motivatie van melkveehouders om bewuster om te gaan met het thema veilige werkomstandigheden. Met onder andere communicatie, tools en interactieve bijdragen aan ledenbijeenkomsten van LTO, NAJK en NMV willen de partijen het bewustzijn rond veiligheid op en rond het erf verhogen en het proactief handelen bij onveilige situaties stimuleren. ZuivelNL financiert dit project en geeft daarmee invulling aan het doel Veiligheid op het erf van de Duurzame Zuivelketen.

8.2 Indicatoren en rekenmethodiek

De Duurzame Zuivelketen werkt voor de lange termijn aan een integrale indicator waarmee monitoring van veiligheid op het erf kan worden uitgevoerd. Daarbij is behoefte aan informatie over het totaal aantal ongevallen dat plaatsvindt op melkveebedrijven, maar sectorgegevens op

dit vlak worden (nog) niet vastgelegd. Alleen het aantal ongevallen met dodelijke afloop wordt geregistreerd.

Op de korte termijn wil de Duurzame Zuivelketen de voortgang op het thema veiligheid op het erf daarom meten op basis van:

1. het aantal uitgevoerde RIE's;
2. het aantal bekeken voorlichtings- en instructiefilmpjes;
3. het aantal bezochte kennisbijeenkomsten (cursussen, bijeenkomsten, workshops en gastlessen).

Met een RIE (risico-inventarisatie en -evaluatie) worden eerst de veiligheids- en gezondheidsrisico's op een bedrijf in kaart gebracht. Vervolgens wordt ook vastgesteld wat er op het bedrijf zal worden gedaan om die risico's onder controle te krijgen met het doel de kans op ongelukken en gezondheidsklachten te voorkomen. Ieder bedrijf met personeel moet een RIE hebben. Het maakt niet uit of de medewerkers in loondienst zijn of ingehuurd worden van bijvoorbeeld een uitzendbureau. Bedrijven met meer dan 25 medewerkers zijn verplicht de RIE door een deskundige te laten toetsen (Stigas, risico-inventarisatie en -evaluatie). Er zit geen termijn aan de geldigheid van een RIE, maar Stigas geeft aan de vuistregel te hanteren dat een RIE elke 4 jaar wordt bekeken en indien nodig wordt geüpdatet.

8.3 Resultaten

Ontwikkeling integrale indicator

In 2020 zijn er nog geen vorderingen geweest bij de ontwikkeling van de integrale indicator. In 2021 is een pilot uitgevoerd waarmee is onderzocht in hoeverre de representatieve steekproef van melkveebedrijven uit het Bedrijveninformatienet van Wageningen Economic Research een rol kan vervullen in het verzamelen van data over ongevallen (zonder dodelijke afloop) op melkveebedrijven.

Aantal RIE's en kennisactiviteiten

Eind 2020 waren er 1.247 melkveehouders die in de periode vanaf 2017 bezig zijn geweest met het invullen van de RIE (7,9% van de bedrijven met melkkoeien) via Stigas). Van deze groep hadden 67 bedrijven (0,4% van de bedrijven met melkkoeien) de volledige vragenlijst over risico's geheel

beantwoord en 44 bedrijven (0,3% van de bedrijven met melkkoeien) hadden daarnaast ook voor alle risico's een actie geformuleerd, wat wettelijk verplicht is (Stigas, persoonlijke mededeling). Slechts een klein deel van de bedrijven met melkvee had eind 2020 dus een actueel en volledig ingevuld RIE inclusief actieplan. Hierbij moet opgemerkt worden dat de RIE dynamisch is en dat de vragen tussentijds kunnen wijzigen waardoor bedrijven die een volledige RIE inclusief actieplan hebben, toch weer iets kunnen terugvallen in de voortgang.

Wat betreft het verhogen van het bewustzijn met betrekking tot veiligheid is er weinig gedaan met voorlichtings- en instructiefilmpjes. Wel is de website 'www.boerveilig.com' gelanceerd en is er veel aandacht vanuit de (vak)pers en via eigen (social) mediakanalen (onder andere Facebook en Twitter) van bij de Duurzame Zuivelketen betrokken partijen geweest in de vorm van foto's en berichten. Zo zijn er 2 persberichten uitgebracht en is er aandacht voor het project geweest in de digitale nieuwsbrieven van de projectpartners. In de periode 1 september 2019 tot en met 31 augustus 2020 plaatste het NAJK 25 berichten op Facebook en 10 berichten op Twitter, LTO plaatste 8 berichten op Twitter en 8 berichten op Facebook en de NMV plaatste 7 berichten op Facebook en 7 berichten op Twitter (ZuivelNL, 2020). In 2020 heeft een webinar plaatsgevonden in samenwerking met de inspectie SZW (sinds 1 januari 2022 Nederlandse Arbeidsinspectie genaamd) met een bereik van minimaal 309 kijkers en zijn er 4 online avondbijeenkomsten georganiseerd. Vanwege Covid-19 konden fysieke bijeenkomsten geen doorgang vinden.

8.4 Discussie en aanbevelingen

In de melkveehouderij vindt momenteel alleen maar monitoring van ongevallen met dodelijke afloop plaats. Deze informatie wordt vastgelegd door Stigas. Overige ongevallen worden veelal niet geregistreerd omdat de meeste melkveehouders geen personeel in dienst hebben en er geen meldplicht is. In 2020 waren er 3 ongevallen met dodelijke afloop in de melkveehouderij (Stigas, 2021).